

**Д.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності**

**Чернега І.І.**

*Уманський національний університет садівництва, Україна*

**Студент факультету економіки і підприємництва Ковіта В. С.**

*Уманський національний університет садівництва, Україна*

**Студент факультету економіки і підприємництва Брюшенко А. В.**

*Уманський національний університет садівництва, Україна*

## **Стратегічні аспекти формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності**

Забезпечення в Україні сталого економічного зростання, інтеграційні процеси приєднання до ЄС, Організації економічного співробітництва та розвитку потребують запровадження сучасних механізмів взаємодії держави і бізнесу, а також бізнесу й суспільства, що дасть змогу посилити взаємну відповідальність усіх учасників суспільного життя, створити умови для подальшого соціально-економічного розвитку держави та суспільства [1].

Питання соціально-економічного механізму підприємницької діяльності є об'єктом досліджень багатьох учених-економістів, серед яких суттєвий внесок у вивчення аспектів управління соціально-економічним механізмом зробили такі відомі науковці: К. Альтер, В. Валентинов, Ю. Гончаров, О. Лемішко, І. Кукса, О. Кіреєва, М. Малік, М. Саприкіна, Н. Супрун, Н. Ткаченко, О. Ульянченко, Г. Филюк, та ін.

Соціально-економічний механізм підприємницької діяльності формується на засадах соціальної відповідальності, що визначає відповідальну поведінку суб'єктів підприємницької діяльності за вплив їх рішень і дій на суспільство, навколишнє природне середовище, яка сприяє сталому розвитку суспільства, зокрема забезпеченню добробуту населення; враховує очікування суб'єктів підприємницької діяльності і суспільства; відповідає законодавству та

міжнародним нормам поведінки; інтегрована в діяльність суб'єкта підприємницької діяльності [2].

Стратегія формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності аграрного сектору економіки є головним напрямом ефективного розвитку всіх рівнів функціонування та ґрунтується на соціальній відповідальності індивіда і є прямо пропорційною соціальній відповідальності держави. Стратегія соціально-економічного механізму підприємницької діяльності аграрного сектору має вивести Україну на найвищі світові рейтинги за економічними та соціальними показниками, адже аграрний сектор є одним з пріоритетних напрямів розвитку держави, який демонструє стабільні фінансові результати, що підтверджується рядом досліджень [3].

Розвиток соціально-економічного механізму підприємницької діяльності можливий лише за рахунок підвищення соціальних, економічних і екологічних показників у межах екосистеми підприємницької діяльності аграрного сектору економіки та зміни бачення суспільства і суб'єктів підприємницької діяльності щодо ведення бізнесу. Тому одним з перспективних напрямів побудови ефективної економіки в державі є стратегічно-проектний підхід до формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності.

Передумовою формування дієвої стратегії є максимально точне визначення її місії, що має ґрунтуватися на принципах соціальної відповідальності та цілях підприємницької діяльності. Дуже важливим є середовище екосистеми підприємницької діяльності, її націленість на отримання соціального ефекту. Розвиток соціально-відповідальної підприємницької діяльності є добровільним, спрямованим на дотримання високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє природне середовище; створення довіри між бізнесом, суспільством і державою; покращання результативності бізнесу і показників прибутковості в довгостроковому періоді.

Метою стратегії розвитку соціально-економічного механізму підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки є ґрунтовний аналіз об'єкта дослідження, формування місії з урахуванням основних стейхолдерів, виявлення особливостей розвитку аграрного сектору.

Головним аспектом розробки стратегії є аналіз потреб основних стейхолдерів, тобто стратегія виступає проектом реалізації інтересів зацікавлених сторін. Формування цілей стратегії має бути побудовано на основних принципах розвитку соціальної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності. Стратегія розвитку соціально-економічного механізму підприємницької діяльності економіки повинна орієнтуватися на потреби основних стейхолдерів та заохочення до активної співпраці між ними і підприємствами для забезпечення довгострокового розвитку економіки.

Світова практика свідчить, що ефективність підприємницької діяльності значною мірою залежить від рівня її екосистеми. Хоча запровадження та реалізація соціальних програм на підприємстві на початковому етапі збільшує витрати, проте в майбутньому за стратегічного планування витрати компенсуються підвищенням продуктивності праці, зростанням доходу від покращання іміджу та посиленням інвестиційної привабливості підприємства. Головним аспектом у підвищенні результативності підприємницької діяльності суб'єктів є стратегічне бачення на перспективу.

Кожен суб'єкт підприємницької діяльності повинен мати свій відлагоджено працюючий соціально-економічний механізм і якщо суб'єкт претендує бути соціально-орієнтованим і заявляє про свої соціальні цілі та місію, то він обов'язково має розробити стратегію розвитку соціально-економічного механізму з докладним описом його соціальної відповідальності, що є документом, у якому відображено ціль, місію, цінності і стандарти, відповідно до яких відбувається підприємницька діяльність. Ефективне управління зовнішніми та внутрішніми факторами впливу підприємницької діяльності аграрного сектору повинно ґрунтуватися на засадах компетентності економічного, екологічного та соціального спрямування.

У першу чергу перед розробкою та запровадженням стратегії розвитку соціально-економічного механізму суб'єкта підприємницької діяльності аграрного сектору економіки необхідно взяти до уваги ризики, які притаманні цій галузі господарювання. Оскільки ризики аграрного сектору містять зовнішні (політичні, економічні, соціальні, регулятивні, юридичні) та внутрішні (кадрові, підприємницькі, стратегічні, операційні) фактори, їх ураховують під час розроблення стратегії в комплексі із заходами щодо нівелювання їхнього негативного впливу в разі настання.

Таким чином, розвиток соціально-економічного механізму підприємницької діяльності економіки ґрунтується на стратегічному підході з урахуванням усіх рівнів функціонування. Розроблення комплексного плану на основі виважених дій включає принципи, інструменти, механізми, які ідентифікують сигнали внутрішнього та зовнішнього середовища й слугують беззаперечними чинниками ефективного розвитку соціально-економічного механізму підприємницької діяльності аграрного сектору економіки країни у перспективі.

### **Література:**

1. Агростратегія-2030: як Україні за 10 років стати світовим супермаркетом харчової продукції та органічним хабом. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/597-agrostrategiya-2030-yak-ukrayini-za-10-rokiv-stati-svitovim-supermarketom-harchovoyi-produktsiyi-ta-organichnim-habom> (дата звернення: 20.12.2019).
2. Кіреєва О. Б. Соціальне підприємництво як засіб соціального розвитку // пробл. упр. соц. та гуманіст. розв.: матеріали III регіон. наук.-практ. конф.; за ред. В.Г. Вікторова. Д.: ДРІДУ НАДУ. 2009. С. 79–82.
3. Вплив соціальної відповідальності на бізнес-показники обговорювали учасники міжнародного форуму в Луцьку / Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності. URL: <http://csr-ukraine.org/artic> (дата звернення: 14.08.19).